

Reproducing Factional Conflicts; Discourse Analysis of the television debates of the 12th and 13th presidential Elections

Mojdeh Kiani¹

Abstract

Elections are a competitive arena for candidates from political factions, and this competition is represented in debates. The aim of this article is to analyze the discourse of the televised debates of the 12th and 13th presidential elections. This study, using the Fisk discourse analysis method, aimed to answer the question: What discursive themes did the main candidates (Rouhani, Raisi, Hemmati) of the 12th and 13th elections use in television debates? It analyzed the discourse themes of the debates of the reformist and fundamentalist factions. According to the findings, factional antagonism and conflict were strongly represented in the factions' discourse despite the common ideology of fighting corruption. The common language in the factions' discourse was irony. Despite the representation of the candidates' discourse on fighting corruption and supporting the disadvantaged, factional conflicts were reproduced. Social classes, supporting the disadvantaged, and fighting corruption were the focus of the conflicts. Criticism of the rival faction was the common discourse of the candidates. According to game theory, in the electoral debates of the factions, it is the attempt to win that the aggressive behaviors of the competing candidates for power are represented. The emphasis on "social justice", "the popular nature of the government", "the fight against corruption" and "support for the disadvantaged" are the dominant ideology to shape the public discourse. Rouhani and Raisi represented the ruling ideology that achieved hegemony by hiding the existing class conflict.

Keywords: 12th and 13th presidential elections, reproduction of factional conflicts, social classes, fundamentalist faction, reformist faction, hegemony

¹ Associate Professor, Department of Social Sciences, Payam-e Noor University, Tehran, Iran. mojdehkiani@pnu.ac.ir.

Introduction

The debate is the strongest and highest level of representation of the presidential election candidate competition, where the candidates in this political competition represent factional conflicts. Considering that Iran has the experience of holding election debates in 1997, 2009, 2013, 2014, 2017, and 2018, the representation of factional conflicts is essential for the presidential election candidate competition.

Research Methodology

The research method is discourse analysis using the Fisk model based on the research objective to analyze the presidential candidate debates. The reason for choosing the Fisk model was based on the research objective, which was the analysis of reality and representation. A three-level analysis corresponding to the technical, social, and ideological code, which was presented based on the theory of the Fisk method, was analyzed at three levels of description, interpretation, and explanation.

Discussion & Result

This research used Fisk's discourse analysis method to analyze the discourse of the debates between the reformist and fundamentalist factions. Based on Fisk's model, supporting the disadvantaged and fighting corruption were represented as the axes of the conflicts between the reformist and fundamentalist factions, and the representation of the two poles of empathy and conflict.

The discursive axis of "transparency and the fight against corruption" has been common in the discourse of the fundamentalist and reformist factions. The common language in the discourse of the fundamentalist and reformist factions is irony.

The factional antagonism and conflict were strongly represented in the discourse of Rouhani and Raisi, despite each representing the dominant ideology of the government. Criticism of the rival faction was a common discourse of the candidates.

The discourse association is a perspective of social justice and support for the deprived classes and criticism of Rouhani. Raisi, referring to "the class gap is greater in these years," and "the government's inability to resolve the class gap," represented the discourse of justice. Raisi referred to the first step of the modernization issue, but due to the lack of strong scientific and theoretical support, it remained merely at the level of reference.

By emphasizing the discourse of "hope," Rouhani criticized the government's popular nature, economic-political rents, and the anti-moral approach of the rival faction. In addition to emphasizing the "success of foreign policy and solving problems with the JCPOA, Rouhani defended the

discourse of "hope."

Conclusion

According to the findings of this study, interaction with the outside world was represented in the reformist discourse. The ideology of fighting corruption was explained jointly in the fundamentalist and reformist discourse. Despite the representation of the discourse of the candidates of the two factions on fighting corruption and supporting the deprived classes, the factional conflicts of the fundamentalist and reformist discourse were reproduced.

According to game theory, in the electoral debates between the conservative and reformist factions, the effort to win is represented in the zero-sum game, where the aggressive behaviors of the competing candidates are used to represent power. The emphasis on "social justice," "the government being popular," "fighting corruption," and "supporting the disadvantaged" is to gain public approval and shape the public discourse of the ruling ideology. Rouhani and Raisi represent the ruling ideology that achieved hegemony by hiding the existing class conflict.

Is Iran entering a post-hegemonic era that is the result of fluidity, diversity, and dispersion of power?

Bibliography

- Bashir, H., & Ehsanifar, A. L. I. (2022). Discourse Analysis of the Televised Debate in the Tenth Presidential Election of the Islamic Republic of Iran (June 2009). *Strategic communication studies*, 2(1), 7-19.
- HASANIFAR, ABDOLRAHMAN, & ABOLHASANI, ELAHE. (2012). STUDY OF THE ROLE PLAYED BY TV IN THE FIELD OF CRITIQUE AND THE STYLE OF DEBATE. (RASANE VA FARHANG), 1(2), 21-47. SID. <https://sid.ir/paper/222421/en>.
- Rahro, H. R., Jebelli, P., & Azimfard, F. (2022). Critical Discourse Analysis of the Economic Debate of Two Candidates of the Thirteenth Iranian Presidential Election (Raisi and Hemmati). *Quarterly Scientific Journal of Audio-Visual Media*, 16(43), 69-102.
- SEDGHI, MAHDI, & AMIRI, MOJTABA. (2022). Conceptual Model of Interactions Manners with Competitors in Televised Debates-Study Case: Presidential Election Debates in Iran. *CULTURAL STUDIES &*

COMMUNICATION, 17(65), 129-158. SID.
<https://sid.ir/paper/1033415/en>.

- Moniri, Seyyed Hashem and Athari, Seyyed Hossein. (1401). The conceptual metaphor of “debate is war” in the televised debates of the 1400 Iranian presidential elections (based on the Lakoff-Johnson theory). *Journal of Political Science*, 17(2), 207-241. doi: 10.22034/ipsa.2022.456.
- Najafzadeh, M., & Shafizadeh Bermi, S. (2019). An Analysis of the Conceptual Metaphors of the Presidential Elections in TV debate 2017. *Quarterly Scientific Journal of Audio-Visual Media*, 13(29), 77-103.
- Hosseini, S. B., & Gapleh, M. (2020). Image Management of the 12th Iranian Presidential Elections Candidates in their Documentary Propaganda (2017). *Quarterly Scientific Journal of Audio-Visual Media*, 14(35), 189-224.
 - An, C. , & Pfau, M (2004) The Efficacy of Inoculation in Televised Political Debates. *Journal of Communication*, 421-436
 - Anstead, N (2016) A Different Beast? Televised Election Debates in Parliamentary Democracies. *The International Journal of Press/Politics*, 21(4), 508-526.
 - Benoit, W. L. , & Henson, J.R (2007) A Functional Analysis of the 2006 Canadian and 2007 Australian Election Debates. *Argumentation and Advocacy*, 44 , 36-48.
 - Benoit, W. L. , & Sheafer, T (2006) Functional Theory and Political Discourse: Televised Debates in Israel and the United States. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 83 (2) , 281-297.
 - Boydston, A. E. , Glazier, R. A. , & Phillips, C (2013) Agenda Control in the 2008 Presidential Debates. *American Political Research*, 41 (5) , 863-899.
 - Cho, J (2009) Disentangling Media Effects from Debate Effects: The PresentialMode of Televised Debates and Viewer Decision Making. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 86 (2) , 383-400.
 - Craig, G (2007) Moving through discourses: An assessment of the New Zealand 2005 election televised leaders’ debates. *Media International Australia incorporating Culture and Policy* (123) , 18-33.
 - Jenssen, A. T (2009) Does Public Broadcasting Make a Difference? Political Knowledge and Electoral Campaigns on Television. *Scandinavian Political Studies*, 32 (3) ,247-271.
 - Kaid, L. L, McKinney, M. S.. & Tedesco, J.C (2000) Civic dialogue in the 1996 presidential campaign: Candidate, media, and publicvoices. Cresskill, NJ: Hampton
 - Maier, J., & Jansen, C (2015) When do candidates attack in election

campaigns? Exploring the determinants of negative candidate messages in German televised debates. *Party Politics*, 1-11.

- McKinney, M. S (2005) Let the People Speak: The Public's Agenda and Presidential Town Hall Debates. *American Behavioral Scientist*, 49 (2) , 198-212.

- Mutz, D. C & Reeves, B (2005) The New Videomalaise: Effects of Televised Incivility on Political Trust. *American Political Science Review*, 99 , 1-15.

- Nuolijarvi, P. , & Tiittula, L (2011) Irony in Political Television Debates. *Journal of Pragmatics*, 43 (2) 572-587. Retrieved from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378216611000329?via=ihub>

- Ornebring, H (2003) Televising the Public Sphere: Forty Years of Current Affairs Debate Programmes on Swedish Television. *European Journal of Communication*, 18 (4) ,501-527.

- Rahro, H. R., Jebelli, P., & Azimfard, F. (2024). Critical discourse analysis of presidential candidates TV debates between Ebrahim Raisi and Abdolnaser Hemmati in Iran's 2021 presidential election. *Social Sciences & Humanities Open*, 10, 101040.

- Tsfati, Y (2003) Debating the Debate: The Impact of Exposure to Debate News Coverage and Its Interaction With Exposure to the Actual Debate. *Press/Politics*, 8 (3) , 70-86.

- van Rees, M (2007) Discourse analysis and argumentation theory: The case of television talk. *Journal of Pragmatics*, 39, 1454-1463.

- Wintersieck, A. L (2017) Debating the Truth: The Impact of Fact-Checking During Electoral Debates. *American Politics Research*, 45 (2), 304-331 .

بازتولید منازعات جناحی؛ تحلیل گفتمان مناظره‌های

تلویزیونی انتخابات ریاست جمهوری دوازدهم و سیزدهم

مژده کیانی^۲

چکیده

انتخابات میدان رقابت کاندیداهای جناح‌های سیاسی است و این رقابت در مناظره بازنمایی می‌شود. هدف این مقاله تحلیل گفتمان مناظره‌های تلویزیونی انتخابات ریاست جمهوری دوازدهم و سیزدهم است. این پژوهش با روش تحلیل گفتمان فیسک با هدف پاسخ به این سوال که نامزدهای اصلی (روحانی، ریسی، همتی) انتخابات دوازدهم و سیزدهم از چه محورهای گفتمانی در مناظره‌های تلویزیونی استفاده کردند؟ به تحلیل گفتمان محورهای مناظره‌های جناح‌های اصلاح طلب و اصول‌گرا پرداخت. بر اساس یافته‌ها، تخاصم و تضاد جناحی در گفتمان جناح‌ها علیرغم اشتراک ایدئولوژی مبارزه با فساد به شدت بازنمایی شد. زبان مشترک در گفتمان جناح‌ها کنایه بود. علیرغم بازنمایی گفتمان نامزدها بر مبارزه با فساد و حمایت از اقشار محروم، منازعات جناحی بازتولید شد. طبقات اجتماعی، حمایت از اقشار محروم، مبارزه با فساد محور منازعات بود. انتقاد از جناح رقیب، گفتمان مشترک نامزدها بود. بر اساس نظریه بازی‌ها در مناظره‌های انتخاباتی جناح‌ها، تلاش برای برد است که رفتارهای تهاجمی کاندیداهای رقیب برای قدرت بازنمایی شد. تأکید بر «عدالت اجتماعی»، «مردمی بودن دولت»، «مبارزه با فساد» و «حمایت از اقشار محروم» برای شکل دادن به گفتمان عمومی ایدئولوژی حاکم است. روحانی و ریسی نماینده ایدئولوژی مسلط حاکم بودند که با پنهان کردن تضاد طبقاتی موجود، به هژمونی دست یافتند.

^۲ دانشیار جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

این مقاله مستخرج از طرح پژوهشی دانشگاه پیام نور می‌باشد

کلیدواژه: انتخابات ریاست جمهوری دوازدهم و سیزدهم، بازتولید منازعات جناحی، طبقات اجتماعی، جناح اصول‌گرا، جناح اصلاح طلب، هژمونی.

۱. مقدمه

مناظره قوی‌ترین و بالاترین سطح عرصه بازنمایی رقابت نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری است که نامزدها در این رقابت سیاسی، تضادهای جناحی را بازنمایی می‌کنند. منازعات جناحی تعیین کننده است. هر نامزد نماینده یک جناح است که گفتمان سیاسی خاص آن جناح را بازنمایی می‌کند. گفتمان برای قطبی سازی و هژمونی ضروری است. با توجه به این مهم که ایران، تجربه برگزاری مناظره‌های انتخاباتی در سال‌های ۱۳۷۶، ۱۳۸۸، ۱۳۹۲، ۱۳۹۶، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۳ را دارد، بازنمایی تضادهای جناحی برای رقابت نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری ضروری است. در اولین مناظره تلویزیونی، یک سال بعد از پیروزی انقلاب، شهید بهشتی به‌عنوان نماینده تفکر اندیشه اسلامی در مقابل کیانوری، دبیرکل حزب توده، نماینده تفکر مارکسیستی، به مناظره پرداختند (تکبیری، ۱۳۸۸، ۲۹). پس از این مناظره، انتخابات هفتم ریاست جمهوری در سال ۱۳۷۶، برگزار شد.

در انتخابات ریاست جمهوری دوازدهم، سه مناظره انتخاباتی تلویزیونی در حوزه های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی برگزار شد. هر شش نامزد انتخاباتی دو جناح اصلی اصولگرا و اصلاح طلب به بیان دیدگاه های خود به صورت همزمان پرداختند. مناظره از ابزارهای فعالیت سیاسی است. اهمیت این مناظره ها در انتخابات ریاست جمهوری با توجه به مخاطبان میلیونی و پخش از صداوسیما ملی به منظور جذب آراء رأی دهندگان در عرصه رقابت انتخاباتی دارای ارزش اساسی است (حسینی فر، ابوالحسینی، ۱۳۹۰: ۲۳).

در انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم، موضوع اولین مناظره نامزدها، مشکلات اقتصادی و موضوع مناظره دوم، مسائل فرهنگی، اجتماعی و سیاسی بود. اولین مناظره

۷ نامزد انتخابات ریاست جمهوری ۱۵ خرداد ۱۴۰۰ آغاز شد و کاندیداها به پرسش‌های اقتصادی مطرح شده پاسخ دادند. سومین مناظره نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم با موضوع «دغدغه‌های مردم بود. سومین و آخرین مناظره انتخاباتی سیزدهمین دوره ریاست جمهوری بین آقایان سید امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی، عبدالناصر همتی، محسن رضایی، سعید جلیلی، سید ابراهیم رئیسی، محسن مهرعلیزاده و علیرضا زاکانی با موضوع «دغدغه‌های مردمی» برگزار شد.

ایران، تجربه برگزاری مناظره‌های انتخاباتی از سال ۱۳۷۶ تا ۱۴۰۳ را دارد که به استثنای سال ۱۳۷۶، سایر مناظره‌ها همراه بالا گرفتن تنش و استفاده از رویکردهای حمله و دفاع توسط نامزدهای انتخابات بوده است. این مناظره‌ها به جای آنکه فضایی برای گفتگو برای موضوعات مهم جامعه باشد فضایی بوده که نامزدها به تخریب و تهاجم نسبت به رقبا پردازند (صدقی و امیری، ۱۴۰۰، ۱). میرسلیم با اشاره به «صفت غیرانسان، تخریب گر، بزدل، ترسو، به جهنم، تندرو، عصر حجر، متوهم، هوچی باز، بی‌شناسانه و کم‌سواد، تعبیری نیست که در جمهوری اسلامی اجازه بدهد که انتقاد جای خود را باز کند و بتواند نواقص برطرف شود» به تهاجم رقبا انتقاد می‌کند.

در عرصه سیاست هیچ گفت و گویی خارج از روابط قدرت شکل نمی‌گیرد (یارمحمدی، ۱۳۹۱: ۳۸-۳۹) سیاستمداران، با استفاده از استعاره در مسائل سیاسی، چارچوبی را در نظر می‌گیرند که در آن رأی دهندگان در مورد مسائل خاص فکر کنند (بورکیک و همکاران، ۲۰۱۶: ۷۹). نامزدهای انتخاباتی، نظرهای همدیگر را مقابل هم قرار میدهند و در مورد موضوع های مورد رقابت درگیر می‌شوند (An & Pfau, 2004). در مناظره‌های انتخاباتی پیروزی یک نامزد همراه با باخت دیگری است، گارتیا (Gartia-Pastor) پاستور این مناظره ها را بازی با مجموع صفر می‌نامند. مناظره‌کنندگان یک رویکرد تهاجمی پیدا می‌کنند (Alavi-Nia & Jallifar, 2013) به نقل از صدقی و امیری، ۱۳۰، ۱۳۹۸). مناظرات سیاسی در ایران نشان دهنده منازعات شدید گفتمانی و ایدئولوژیک در درون ساختار جمهوری اسلامی ایران است (نجف زاده و

شفیع زاده برمی. ۱۳۹۸) که نامزدهای انتخاباتی در بستر اجتماعی، اقتصادی و سیاسی کشور به آن پرداخته اند.

در ایران در سوم تیر ۱۳۸۴، گفتمانی از صندوق رأی بیرون آمد که از آن به عنوان «انقلاب بی صدا و یا خاموش ایران» نام برده می‌شود. گفتمانی که از آن با گفتمان «عدالت اجتماعی و اصول گرایی» ... و «اصول گرایی عدالت محور» نام برد (ایزدی و رضایی پناه، ۶۵:۱۳۹۲). گفتمان عدالت محور با تأسی از فضای اشمیتی همواره به دوگانه دوست- دشمن در بین گفتمان‌های سیاسی دامن می‌زد.

نقد آنان به افراد فراتر از کاندیدای رقیب است و به نحو بارزی همه گفتمان‌های رقیب را در برمیگیرد. بنابراین، مناظره انتخاباتی قبل از آنکه منازعه افراد باشد از منازعه بسیار قدرتمندی رونمایی می‌کند که در عرصه سیاسی ایران میان دو گفتمان اصلی حضور دارند (نجف زاده و شفیی زاده برمی، ۱۳۹۷، ۱۰۱).

ریسی در مناظره‌های انتخابات دوازدهم و سیزدهم با گفتمان «عدالت اجتماعی» و تاکید بر «فاصله طبقاتی» نماینده جناح اصول‌گرا، روحانی با گفتمان «امید» و تاکید بر «برجام» و همتی با گفتمان «همدلی» تاکید بر «برجام»، نماینده جناح اصلاح طلب هستند. در این پژوهش با توجه به این که روحانی خودش را "من نماینده جریان اصلاحات هستم" معرفی می‌کند، گفتمان دو جناح اصلاح طلب و اصول‌گرا بازنمایی شد. از آن جایی که گفتمان هر کاندیدا بازنمایی گفتمان یک جناح خاص است که مطالعه آن گفتمان، هژمونی جناح را بازنمایی می‌کند، سوال اصلی پژوهش این است که نامزدهای اصلی انتخابات دوازدهم و سیزدهم ریاست جمهوری ایران، از چه محورهای گفتمانی در مناظره‌های تلویزیونی استفاده کردند؟ بر اساس مدل فیسک، نامزدهای اصلی انتخابات دوازدهم و سیزدهم ریاست جمهوری ایران، در مناظره‌های تلویزیونی از چه زبانی استفاده کردند؟

ایدئولوژی نامزدهای اصلی انتخابات دوازدهم و سیزدهم ریاست جمهوری ایران، در مناظره‌های تلویزیونی برای تبیین چه بود؟

۲. پیشینه پژوهش

پژوهش‌های متنوعی با موضوع تحلیل گفتمان انتقادی مناظره‌های تلویزیونی انتخابات اجرا شده است که از ابعاد گوناگون سیاسی، اقتصادی و اجتماعی به نقد مناظره‌های تلویزیونی انتخابات ریاست جمهوری پرداخته اند.

در پژوهش کریمی و اکبری با عنوان «تحلیل گفتمان انتقادی مناظره‌های تلویزیونی سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران» با روش تحلیل گفتمان انتقادی با رویکرد نورمن فرکلاف است. گفتمان‌های نامزدها در این مناظره‌ها بر اساس دو جریان فکری و گفتمان «انقلابی» و «اصلاح طلب» تفکیک شده است. نتایج یافته‌ها نشان می‌دهد که محورهای گفتمانی جریان انقلابی حول انتقاد به دولت روحانی و اصلاح‌طلبان، باور به قدرت درونی کشور و تکیه بر توانمندی‌های داخلی، رویکرد جهادی در حل مسائل مردم، عدالت اجتماعی و... تأکید دارد. کاندیداهای اصلاح‌طلب نیز بر بیشتر محورهای گفتمانی لزوم تعامل با خارج، آزادی مدنی و... را تأکید کردند (کریمی و اکبری، ۱۴۰۲). در پژوهش «تحلیل گفتمان انتقادی مناظره اقتصادی دو نامزد سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری (رئیس و همتی)» مناظره اول با موضوع اقتصادی با روش تحلیل گفتمان انتقادی «ون دایک» استفاده شد. گزاره‌های رئیسی در مناظره اقتصادی شامل «حمایت از تولید ملی»، «مبارزه با فساد»، «دولت عملگرا برای احیای شرایط اقتصادی» و «انتقاد به عملکرد دولت حسن روحانی» و گزاره‌های همتی شامل «مهندسی انتخابات»، «پوششی بودن سایر کاندیداها» و «تأثیرات تحریم‌ها و عدم عضویت در کنوانسیون FATF بر اقتصاد» بوده است (Rahro et al: ۱، 2024).

متن مناظره تلویزیونی محمود احمدی نژاد و میرحسین موسوی در پژوهش بشیر و احسانی فر (۱۴۰۱) در چارچوب انتخابات دهم ریاست جمهوری اسلامی ایران بررسی شده است. در این مناظره، موسوی، ناکارآمدی دولت نهم را تئوریزه کرده است و

مقبولیت احمدی نژاد را در نتیجه سیاست فرهنگی بسته اش، از دست رفته دیده است. سیاست‌های او را افراط و تفریطی و دارای تبعات منفی دانسته و استبداد و قانون‌گریزی دولت را مغایر با آموزه‌های امام(ره) معرفی کرده است. احمدی نژاد هم ضمن دفاع از عملکرد دولت و تئوریزه کردن کارشکنی و تخریب علیه دولت، عملکرد دولت جنگ موسوی و حامیانش و همچنین مواضع سیاسی موسوی و حامیانش را نقد کرده و قانون شکنی او و حامیانش را نیز تئوریزه کرده است (بشیر و احسانی فر، ۱۴۰۱).

یافته‌های پژوهش صدقی و امیری حاکی از آن است که هرچند ویژگی‌های شخصی و شخصیت مناظره کنندگان در انتخاب رویکرد استدلال و اقناع یا کنش حمله و دفاع تاثیرگذار است، اما تغییر و بازشدن ناگهانی فضای سیاسی در دوران انتخابات، کوتاه بودن زمان تبلیغات انتخاباتی، سیاست‌های رسانه در طراحی مناظره، عدم وجود سازوکارهای راستی‌آزمایی ادعاها، چینش نامناسب ساختار و قواعد مناظره از عواملی است که باعث شده مناظره کنندگان، از این فرصت برای حمله به رقیب و بالا بردن سطح تنش در برنامه استفاده نمایند (صدقی و امیری، ۱۴۰۰).

در پژوهش رزمجو و اسلامی نژاد با عنوان «تحلیل گفتمان انتقادی نامزدهای دوازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران در مناظره های تلویزیونی» از روش تحلیل گفتمان انتقادی نورمن فرکلاف استفاده شد. در مناظرات دوره دوازدهم انتخابات ریاست جمهوری، گفتمان غالب اصلاحات با گفتمان رقیب اصولگرا در جدال است. گفتمان‌های رایج در مناظرات به نوعی بازسازی گفتمان‌هایی هستند که در دوره های قبل در تاریخ سیاسی جمهوری اسلامی ایران حضور داشته اند (رزمجو و اسلامی نژاد، ۱۳۹۹).

تحلیل استعاری مناظره‌ها در پژوهش نجف زاده و شفیع زاده برمی (۱۳۹۷) نشان می‌دهد که دعوای سیاست در ایران جنگ بر سر قدرت نیست؛ بلکه گفتمان‌ها با یکدیگر درگیر و در حال تخاصم هستند. مناظرات انتخاباتی سال ۱۳۹۶ از این تخاصم پرده برداشت و نشان داد که عرصه انتخابات کاملاً جدی و بر سر تصاحب منزلت

اجتماعی است (نجف زاده و شفیع زاده برمی، ۱۳۹۷). همچنین در یافته‌های پژوهش نجف زاده و شفیع زاده برمی (۱۳۹۸) با استفاده از نظریه استعاره مفهومی بررسی تطبیقی مناظرات تلویزیونی انتخاباتی چهار نامزد اصلی (روحانی، جهانگیری، قالیباف، رئیسی) براساس شش مدل استعاری مدل‌سازی و تبیین، باز مفهوم‌سازی، عاطفی - سازی نظرگاه، پرورش صمیمت، مقوله‌سازی و طنزآفرینی در متن انتخاباتی نظام سیاسی کشور نشان داده است که منازعات شدید ایدئولوژیک و گفتمانی در درون ساختارنظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران وجود دارد و در مناظرات انتخاباتی ریاست جمهوری سال ۹۶ اغلب به شکل استعاره‌های مفهومی بیان شد (نجف زاده و شفیع زاده برمی، ۱۳۹۸).

کاندیداهای مناظره‌های انتخاباتی فنلاند در مناظره گرایش دارند صحنه مناظره را جدلی کنند که موقعیت طرفین، موقعیت تهاجم پیدا کند (Nuolijarvi & Tiittula, 2011). سووندی و توریکسوود (۲۰۲۱، ۳) در مقاله «مطالعه زبان شناسی - نقش گرای نظام‌مند: ایدئولوژی سیاسی دونالد ترامپ و کلیتون در اولین مناظره ریاست جمهوری»، به چگونگی آشکارسازی ایدئولوژی را با رویکرد فرکلاف می‌پردازد. نتایج نشان می‌دهد که ایدئولوژی ترامپ برجسته تر از ایدئولوژی کلیتون است (رهر و همکاران، ۱۴۰۱، ۱).

با توجه به بررسی مطالعات حوزه مناظره انتخاباتی، این پژوهش‌ها تا کنون نتوانسته‌اند در راستای اهداف پژوهشی این مقاله به نتایج کاربردی در حوزه تحلیل گفتمان مناظره انتخاباتی، برسند. این مقاله در تلاش است که به شکاف پژوهشی مورد اشاره با استفاده از روش پژوهش کیفی تحلیل گفتمان فیسک به بازنمایی منازعات جناح‌های اصلاح طلب و اصول‌گرا پردازد.

۳. چهارچوب مفهومی

مناظره‌ها با ریسک توأم هستند، نامزدها چیزهایی که باید بگویند و نیز انتخاب یک راهبرد (چگونه باید بگویند) است (Maier & Jansen, 2015). یافته‌های موتز (Mutz)

و ریوز (Reeves, 2005) نشان می‌دهد که تلویزیون سبکی از بحث سیاسی را ترویج می‌دهد که درک مخاطبان از مناظره به صورت یک نمایش سیاسی مؤدبانه بوده و باعث ایجاد بی‌اعتمادی سیاسی می‌شود. احزاب نیز دریافته‌اند که حمله به مخالفان مؤثرتر از ارائه سیاست‌های خودشان است (Jenssen, 2009). ولفسفلد (Wolfsfeld, 2010).

«نظریه بازی‌ها» راهبرد نامزدها در بازی دونفره از بازی دوراهی زندانی تبعیت میکند. حالت تعادل در این بازی وقتی است که هر دو نامزد به یکدیگر حمله کنند بنابراین راهبرد غالب هر دو نامزد راهبرد حمله خواهد بود اگر نامزدها به طور عقلانی عمل کنند، کارزار منفی باید اولین گزینه آنها باشد (Maier & Jansen, 2015) (صدقی و امیری، ۱۳۹۸، ۱۳۰). بررسی آژانس‌های خبری و متون روزنامه‌های روسی در مدل سازی استعاره‌ی منازعات اجتماعی یونان و نمایش رسانه‌ها روسی از استعاره مفهومی برای نشان دادن منازعات اجتماعی به عنوان یک پدیده مخرب و خطرناک اجتماعی است. (کامماستر^۱: بیتا)

یکی از نظریه‌های روش‌های رایج در تحلیل گفتمان، نظریه گفتمان فیسک است. فیسک مدل خود را در سه سطح عرضه می‌دارد (کیانی، ۱۳۹۸):

- واقعیت (رمزگان اجتماعی) شامل ظاهر، محیط، رفتار و گفتار، حرکات سر و صورت و صدا و ... است
- بازنمایی (رمزگان فنی) روایت، کشمکش، شخصیت، گفت و گو، زمان و مکان، شکل می‌دهند.
- سطح ایدئولوژیک، که عناصر سطح اول و دوم را در مقوله‌های انسجام و مقبولیت اجتماعی قرار می‌دهد.

مفهوم ایدئولوژی شامل روانشناسی شناختی و اجتماعی، جامعه‌شناسی و تحلیل گفتمان ارایه شده است (وان دایک 2004.4). ایدئولوژی مجموعه‌ای از سیستم‌های اعتقادی است که شامل باورها، ارزش‌ها، اهداف و پیش‌بینی‌های فرد می‌شود. ون دایک (۲۰۰۴، ۴) می‌گوید: تعریف شناختی ایدئولوژی بر حسب شناخت‌های اجتماعی

ارائه شده است که توسط اعضای یک گروه مشترک است. بُعد اجتماعی توضیح می‌دهد که چه نوع گروه‌هایی روابط بین گروه‌ها و نهادها دخیل در توسعه و بازتولید ایدئولوژیک‌ها هستند. بُعد گفتمانی ایدئولوژیک توضیح می‌دهد که چگونه ایدئولوژی‌ها بر متون و گفتگوهای روزانه ما تاثیر می‌گذارند، چگونه گفتمان ایدئولوژیک را درک میکنیم و چگونه گفتمان در بازتولید ایدئولوژی در جامعه نقش دارد. به گفته ون دایک کاربران یا ارتباط دهندگان زبان آزادی و کم و بیش در استفاده از زبان‌های ویژه دارند (وان دایک، ۲۰۰۲، ۲۵۶).

قدرت در مورد تفاوت روابط و تاثیرات تفاوت در ساختارهای اجتماعی (wodak2001) هنگامی که با زبان مرتبط است «زبان به طرق مختلف در قدرت اجتماعی در هم می‌پیچد: زبان قدرت را نمایان میکند، قدرت را بیان میکند، در جایی دخالت میکند که اختلاف و چالشی برای قدرت وجود دارد» (Wodak,2001:11). در روابط اجتماعی زبان و قدرت ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند، قدرت از زبان نشأت نمی‌گیرد اما زبان میتواند برای به چالش کشیدن قدرت، براندازی آن، تغییر توزیع قدرت در کوتاه مدت یا بلند مدت استفاده شود. زبان ابزاری مفصل برای تفاوت‌های قدرت در ساختارهای سلسله مراتبی اجتماعی فراهم میکند (wodak,2001,11)

۴. روش شناختی پژوهش

روش پژوهش، تحلیل گفتمان با استفاده از مدل فیسک بر اساس هدف پژوهش برای تحلیل مناظره‌های نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری است. علت انتخاب مدل فیسک بر اساس هدف پژوهش که تحلیل واقعیت و بازنمایی بود، انجام شد. تحلیل سه سطحی منطبق به رمز فنی، اجتماعی و ایدئولوژیکی که براساس نظریه روش فیسک، تحلیل در سه سطح توصیفی، تفسیر و تبیین ارائه شد.

جدول شماره ۱. سطوح بر اساس مدل فیسک

رمزگان	سطوح تحلیل	سطوح
تعریفی که فیسک از رمز ارائه می دهد آن را نظامی از نشانه های قانون مند می داند که همه آحاد یک فرهنگ به قوانین و عرف های آن پایبندند	گفتار رفتار	توصیفی واقعیت
در این سطح بیشتر رمز های اجتماعی قرار دارند که باز نمایی عناصر دیگر هستند که به کمک معنای فرهنگی با معانی رمزگان فنی بازنمایی میشود. این معنای اجتماعی می تواند مردسالاری، قومیت، طبقه و... باشد	طبقه	تفسیری باز نمایی
از لحاظ زبانی نوع جملات مورد توجه است.	زبان	تبیینی ایدئولوژی

منبع: کیانی، ۱۳۹۸

۵. یافته‌های پژوهش

در دو دوره ۱۳۹۶ و ۱۴۰۰ گفتمان رقبای مناظره‌های انتخابات ریاست جمهوری دوازدهم و سیزدهم، طبقات اجتماعی و حمایت از اقشار محروم، مبارزه با فساد، محور منازعات جناح‌های اصلاح طلب و اصول‌گرا است که در مناظره‌های تلویزیونی بازنمایی شده است. ریسی در مناظره‌های انتخابات دوازدهم و سیزدهم با گفتمان عدالت اجتماعی نماینده جناح اصول‌گرا است و روحانی با گفتمان «امید» اگر چه نماینده جناح اعتدال است اما روحانی خودش را «من نماینده جریان اصلاحات هستم» معرفی می کند. همتی در مناظره‌های انتخابات سیزدهم با گفتمان همدلی، آزادی مدنی و تساوی حقوقی، نماینده جناح اصلاح طلب است.

روحانی با اشاره به «دستگاه آقای رئیسی» و «رئیی فراتر از یک شخص و یک دستگاه سیاسی است که در اقتصاد دخالت فزاینده دارد» انتقاد از جناح رقیب را آشکارا شروع می‌نماید. ریسی با اشاره به «ناکارآمدی دولت روحانی»، «رانت‌خواری دستگاه‌های دولتی»، «دستگاه دولت فاسد است» تخاصم و تضاد جناحی را شدت می‌بخشد.

جدول شماره ۲. متن مناظره‌ها

متن مناظره	متن مناظره	متن مناظره	متن مناظره	
اهمیت مذاکرات هسته‌ای	آشتی ملی	مذاکرات برجام	من نماینده جریان اصلاحات هستم	روحانی
برخورداری جناح رقیب‌های اقتصادی و سیاسی	بازگشت به اصلاح طلبی	اهرم سیاست خارجی	شبیه‌سازی حل مشکلات اقتصادی با کیک هسته‌ای	
برجام در روابط سیاسی و نظام	سیاست خارجی دولت نهم	حوادث سال ۸۸	ریشه مشکلات در کشور در جایی فراتر از دولت قرار دارد.	
در ریسی در اقتصاد دخالت فزاینده دارد	رانت اقتصادی و سیاسی	انزوای گروه‌ها و افراد بعد از سال ۸۸	دستگاه آقای رئیسی	
رئیی فراتر از یک شخص و یک دستگاه سیاسی است	مؤسسات مالی غیرمجاز	رئیی	انتقاد در زمینه برخورد اخلاقی جناح رقیب	

خانه خلوت	رانت خواری دستگاه های دولتی	مقررات اداری در دولت روحانی	دستگاه دولت فاسد است	رئیس
اولین گام مسئله نوسازی و بهسازی نسبت به مسکن	مسکن مهر	حل مسئله حاشیه نشینی دراقدامات دولت آینده رئیس	فراموشی مسکن مهر توسط دولت روحانی	
فاصله طبقاتی بیشتر شده است	هدمندی یارانه ها	دولت روحانی	ناتوانی دولت در حل فاصله طبقاتی	
افراد بیکار و بدون درآمد	فرارهای مالیاتی	ناکارآمدی دولت روحانی	بخشی از دولت یقه سفیدان هستند	
مردم جیب شان خالی است	اوضاع اقتصادی کشور	افراد بیکار و بدون درآمد	دولت آینده رئیس دولتی طرفدار افراد محروم و حامی عدالت است	
برجام راه حل بود	اف ای تی اف	همدلی	رشد اقتصادی حداقل ۵ درصد، نمی شود بیکاری را حل کرد	
فرصت های شغلی که برای زنان فراهم می کنیم فرصت های برابری نیست	فرصت برابر برای زنان	با اف ای تی اف مخالف کردید گل به خودی زدید	در کمیسیون انتصابات قضات به تلفیق قضات زن ترتیب اثر داده نشده است	

انتصابات قضات به تلفیق قضات زن	پوششی بودن کاندیدها انتخابات	توی ترامپ کردید	زمین بازی	تساوی حقوقی
فرصت‌های برابری نیست یعنی ۳۰ درصد هم نیست	آزادی‌های مدنی			
رییس ی ۱۴۰۰	اصلاح دولت	مبارزه با فساد	بی‌صدقاتی برخی مسئولین از	شفافیت مبارزه با فساد تصادی و رانت‌خواری
گرانی تورم ام المسائل کشور	جهش در تولید	حمایت خانواده و اقشار محروم	۶ میلیون ۷۰۰ هزار شغل	
ساخته ۵ میلیون ۲۰۰ هزار مسکن	فساد زایی اقشار ضعیف	کاهش فاصله طبقاتی	رقابت بین رقابتگران و غارت‌شدگان	
ناکارآمدی	فساد در نظام اداره	مفاسد و بی عدالتی فوق العاده	دولت آینده رئیس دولتی طرفدار افراد محروم و حامی عدالت است	
کرونا دوران پسا کرونا	سبک زندگی	روابط اجتماعی	تبعیض	

روحانی با تأکید بر گفتمان «امید»، تأکید بر «برجام»، «مردمی بودن دولت»، از «برخورد
ضد اخلاقی جناح رقیب»، «رانت‌های جناح رقیب» انتقاد کرد.

«دفاع از اقشار محروم»، حاشیه نشین و عدالت اقتصادی، ساخت ۵ میلیون و ۲۰۰ هزار مسکن، ایجاد ۶ میلیون ۷۰۰ هزار شغل، محورهای ارزشی در سیاست خارجی، انتقاد از عملکرد دولت روحانی، انتقاد از جناح رقیب» محور گفتمان ریسی است.

۱-۵ بازنمایی منازعات جناح‌های اصلاح طلب و اصول‌گرا

بر اساس مدل فیسک، حمایت از اقشار محروم و مبارزه با فساد، بازنمایی شد که محور منازعات جناح‌های اصلاح طلب و اصول‌گرا است و بازنمایی دو قطب همدلی - تضاد است.

با توجه به جدول شماره ۳، در گفتمان روحانی انتقاد از رقبا، انتقاد از رانت‌های اقتصادی و سیاسی و انتقاد در زمینه برخورد ضد اخلاقی جناح رقیب محور منازعات بود. محور گفتمان ریسی ناتوانی دولت در حل فاصله طبقاتی اقشار محروم، انتقاد از عملکرد دولت روحانی و انتقاد از جناح رقیب بازنمایی شد. محور گفتمان ریسی، رویکرد عدالت اجتماعی و حمایت از اقشار محروم و انتقاد از روحانی است. همتی با اشاره به «عملکرد پوپولیستی ریسی در قوه قضاییه»، «شفاف‌سازی»، «جلوی فسادها را بگیرد»، محور منازعات را بازنمایی کرد. انتقاد از جناح رقیب، گفتمان مشترک نامزدها بود.

جدول شماره ۳. گفتمان‌کننده‌های اصلاح طلب و اصول‌گرا انتخابات دوازدهم و

سیزدهم

کاندیدا	محور گفتمان
روحانی	برجام، بازگشت به اصلاح طلبی و آشتی ملی انتقاد از رقبا، حل مشکلات اقتصادی، انتقاد از رانت‌های اقتصادی و سیاسی، انتقاد در زمینه برخورد ضد اخلاقی جناح رقیب،
ریسی	فاصله طبقاتی، فاصله طبقاتی بیشتر شده است"، "ناتوانی دولت در حل فاصله طبقاتی اقشار محروم، انتقاد از عملکرد دولت روحانی، حاشیه نشین، ایجاد عدالت اقتصادی، شعارهای انقلابی و ارزشی در سیاست خارجی، انتقاد از

جناح رقیب	
برجام راه حل بود شروع به شفاف‌سازی کند جلوی فسادها . را بگیرد. عملکرد رئیسی در قوه قضاییه پوپولیستی است.. اف ای تی اف	همتی
طرفدار طبقات محروم و حامی عدالت، کاهش فاصله طبقاتی جهش در تولید مبارزه با فساد ناکارآمدی و تبعیض	رئیسی

روحانی علاوه بر تاکید بر «حل مشکلات اقتصادی کشور با برجام»، از گفتمان «امید»
دفاع کرد.

جدول شماره ۴. سطوح گفتمان روحانی بر اساس مدل فیسک

رمزگان	سطوح تحلیل	سطوح
برجام	گفتار رفتار	واقعیت
تعامل با خارج	طبقه	باز نمایی
کنایه مبارزه با فساد	زبان	ایدئولوژی

منبع: مولف

در گفتمان ریسی دفاع از اقشار محروم، حاشیه نشین، عدالت اقتصادی و حل
مشکلات اقتصادی کشور بازنمایی شد. محور گفتمان ریسی در مناظره ۱۴۰۰ «کاهش

فاصله طبقاتی»، «شفافیت مبارزه با فساد»، «ناکارآمدی و تبعیض»، «حمایت از خانواده‌ها و اقشار محروم» و «جهش در تولید و تقویت کسب و کار» است. علیرغم بازنمایی گفتمان نامزدها بر مبارزه با فساد و حمایت از اقشار محروم، منازعات جناحی بازتولید شد. طبقات اجتماعی، حمایت از اقشار محروم، مبارزه با فساد محور منازعات بود.

جدول شماره ۵. سطوح گفتمان ریسی بر اساس مدل فیسک

رمزگان	سطوح تحلیل	سطوح
اصلاح دولت، حمایت از اقشار محروم، فساد و بی عدالتی	گفتار رفتار	واقعیت
کاهش فاصله طبقاتی، اقشار محروم	طبقه	باز نمایی
جهش در تولید کاهش فاصله طبقاتی مبارزه با فساد ناکارآمدی و تبعیض		
کنایه مبارزه با فساد حامی عدالت	زبان	ایدئولوژی

منبع: کیانی، ۱۴۰۳

همتی با اشاره به «عملکرد پوپولیستی رئیسی در قوه قضاییه»، «شفاف‌سازی»، «جلوی فسادها را بگیرد»، تضاد دیدگاهی را بیان می‌کند.

جدول شماره ۶. سطوح گفتمان همتی بر اساس مدل فیسک

رمزگان	سطوح تحلیل	سطوح

واقعیت	توصیفی	گفتار رفتار	برجام راه حل بود اف ای تی اف
بازنمایی	تفسیری	طبقه	تعامل با خارج، شفاف‌سازی
ایدئولوژی	تبیینی	زبان	کنایه مبارزه با فساد

منبع: مولف

تعامل با خارج در گفتمان اصلاح طلب بازنمایی شد. ایدئولوژی مبارزه با فساد در گفتمان اصول‌گرا و اصلاح طلب به طور مشترک تبیین شد.

۶. نتیجه‌گیری

از آنجایی که گفتمان برای قطبی‌سازی و هژمونی ضروری است، این پژوهش با روش تحلیل گفتمان فیسک با هدف پاسخ به این سوال که نامزدهای اصلی انتخابات دوازدهم و سیزدهم ریاست جمهوری ایران، از چه محورهای گفتمانی در مناظره‌های تلویزیونی استفاده کردند؟ به تحلیل گفتمان محورهای مناظره‌های جناح‌های اصلاح طلب و اصول‌گرا پرداخت. بر اساس مدل فیسک، حمایت از اقشار محروم و مبارزه با فساد، بازنمایی شد که محور منازعات جناح‌های اصلاح طلب و اصول‌گرا است و بازنمایی دو قطب همدلی - تضاد است.

رییسی، نماینده گفتمان عدالت محور بود که «این جریان .. به پیروی از اشمیت پدیده سیاسی را بر گروه بندی دوست و دشمن درک میکرد. ایجاد یک رابطه خصمانه «دشمن» یا «دیگری» برای مرزهای سیاسی آنان حیاتی بود (تاجیک، ۱۳۹۶: ۷۶). نشانه‌هایی مانند عدالت اجتماعی توجه به اقشار پایین حاشیه ای لایه‌های پایین طبقه متوسط و باور به مرزکشی میان خودی و غیر خودی از برجسته‌ترین نشانه‌های این گفتمان است (Takeye, 2009: 228). محور گفتمان رییسی، رویکرد عدالت اجتماعی و

حمایت از اقشار محروم و انتقاد از روحانی است. ریسی با اشاره به «در این سنوات فاصله طبقاتی بیشتر شده است»، «ناتوانی دولت در حل فاصله طبقاتی» گفتمان عدالت محور را بازنمایی کرد. ریسی به اولین گام مسئله نوسازی اشاره داشت اما به دلیل عدم وجود پشتوانه علمی و تئوریک قوی، صرفاً در سطح اشاره باقی ماند.

روحانی با تأکید بر گفتمان «امید»، تأکید بر مردمی بودن دولت از رانت‌های اقتصادی - سیاسی و برخورد ضد اخلاقی جناح رقیب انتقاد کرد. روحانی علاوه بر تأکید بر «موفقیت سیاست خارجی و حل مشکلات با برجام، از گفتمان «امید» دفاع کرد. نتایج یافته‌های این پژوهش با یافته‌های پژوهش کریمی و اکبری (۱۴۰۲) و نتایج پژوهش رهرو و همکاران (۱:۱۴۰۱) همسو است.

همتی نماینده جناح اصلاح طلب با اشاره به «برجام راه حل بود»، «با اف ای تی اف مخالف کردید گل به خودی زدید توی زمین ترامپ بازی کردید، تعامل با خارج و دفاع از منافع ملی اصل اساسی برای پیشرفت اقتصادی است» تخاصم جناحی را پررنگ بازنمایی کرد. محور گفتمان همتی، تعامل با خارج بود.

تخاصم و تضاد جناحی، در گفتمان جناح‌های اصول‌گرا و اصلاح طلب علیرغم اشتراک ایدئولوژی به شدت بازنمایی شد که با نتایج یافته‌های پژوهش رزمجو و اسلامی نژاد (۱۳۹۹) که در مناظرات دوره دوازدهم انتخابات ریاست جمهوری، گفتمان غالب اصلاحات با گفتمان رقیب اصولگرا در جدال است. همسو است. همچنین با نتایج یافته‌های پژوهش نولیجاروی و تیتولا که کاندیداهای مناظره‌های انتخاباتی فنلاند در مناظره گرایش دارند صحنه مناظره را جدلی کنند که موقعیت طرفین، موقعیت تهاجم پیدا کند (Nuolijarvi & Tiittula, 2011) همسو است.

با توجه به نظریه بازی‌ها، در مناظره‌های انتخاباتی جناح‌های اصول‌گرا و اصلاح طلب، تلاش برای برد است که در بازی با مجموع صفر، رفتارهای تهاجمی کاندیداهای رقیب برای بازنمایی قدرت بازنمایی شد. تأکید بر «عدالت اجتماعی»، «مردمی بودن دولت»، «مبارزه با فساد» و «حمایت از اقشار محروم» برای جلب رضایت عمومی و شکل دادن

به گفتمان عمومی ایدئولوژی حاکم است. روحانی و ریسی نماینده ایدئولوژی مسلط حاکم هستند که با پنهان کردن تضاد طبقاتی موجود، به هژمونی دست یافتند. نمایندگان ایدئولوژی مسلط حاکم، با گفتمان حمایت از طبقه اجتماعی پایین و محروم، مبارزه با فساد، منافع عمومی جناح سیاسی خود را به عنوان منافع جمعی و عمومی نشان دادند و هژمونی ایدئولوژی مسلط حاکم را یافتند. اگرچه دیپلماسی سیاسی بسیار مهم است اما تبیین نامزدها از این دیپلماسی سنتی است. در مناظره‌های انتخابات ریاست جمهوری دوازدهم و سیزدهم، دیپلماسی علمی بازنمایی نشد.

محور گفتمانی «شفافیت و مبارزه با فساد» در گفتمان جناح اصول گرا و اصلاح طلب مشترک بوده است. زبان مشترک در گفتمان جناح اصول گرا و اصلاح طلب، کنایه است که همی در مقایسه با ریسی، بیشتر از کنایه استفاده کرد و با پژوهش رهرو و همکاران (۱۴۰۱) همسو است که ریسی ۹۸ واژه مثبت، ۸۹ واژه منفی و ۹ بار کنایه و همی ۷۴ واژه مثبت، ۵۹ واژه منفی و ۳۵ بار از کنایه استفاده کرد. ریسی در این مناظره در مقایسه با همی، واژگان مثبت و منفی بیشتری به کار برد (رهرو و همکاران، ۱۴۰۱). همچنین یافته‌های پژوهش منیری و اطهری (۱۴۰۱) نشان داد که بحث‌ها معمولاً از الگوهایی پیروی می‌کنند که شبکه مفهومی جنگ را تا حدودی ساختار بندی نموده و از استعاره‌های زبانی‌ای چون نفوذی، فرمانده، خنثی‌سازی، قدرت، تخریب و شکست استفاده شده است.

تخاصم و تضاد جناحی در گفتمان روحانی و ریسی علیرغم این که هر کدام نماینده ایدئولوژی مسلط حاکم است، به شدت بازنمایی شد. انتقاد از جناح رقیب، گفتمان مشترک نامزدها بود که با یافته‌های پژوهش صدقی و امیری همسو است که مناظره کنندگان از این فرصت برای حمله به رقبا و بالا بردن سطح تنش استفاده نمایند (صدقی و امیری، ۱۴۰۰).

بر اساس یافته‌های این پژوهش، تعامل با خارج در گفتمان اصلاح طلب بازنمایی شد. ایدئولوژی مبارزه با فساد در گفتمان اصول گرا و اصلاح طلب به طور مشترک تبیین

شد. علیرغم بازنمایی گفتمان نامزدهای دو جناح بر مبارزه با فساد و حمایت از اقشار محروم، منازعات جناحی گفتمان اصول گرا و اصلاح طلب بازتولید شد. آیا ایران به عصر پسا هژمونی که حاصل سیالیت، تنوع و پراکندگی قدرت است، وارد می‌شود؟

منابع و مأخذ

- بشیر، حسن، احسانی فر. (۲۰۲۲). تحلیل گفتمان مناظره تلویزیونی در انتخابات دهم ریاست جمهوری اسلامی ایران (خردادماه ۱۳۸۸)، مطالعات راهبردی ارتباطات، 7-19, (1), 2.
- حسنی فر عبدالرحمن و الهه ابوالحسنی (۱۳۹۰) "بررسی نقش تلویزیون در حوزه نقد و شیوه مناظره"، مطالعات میان رشته ای در رسانه و فرهنگ، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، شماره ۲: ۴۷-۲۱.
- رضانیور کریمی، روح اله و اکبری، کمال. (۱۴۰۲). تحلیل گفتمان انتقادی مناظره‌های تلویزیونی سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران (1400) مطالعات دینی رسانه. 7-37, (17-18), 5.
- رهرو حمیدرضا، جبلی پیمان، عظیمی فرد فاطمه. (۱۴۰۱). «تحلیل گفتمان انتقادی مناظره اقتصادی دو نامزد سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری (رئیس‌ی و همتی)». رسانه های دیداری و شنیداری دوره ۱۶ پاییز ۱۴۰۱ شماره ۴۳، ۶۹-۱۰۲.
- صدقی، مهدی، و امیری، مجتبی. (۱۴۰۰). مدل مفهومی نحوه مواجهه مناظره کنندگان با رقبا در مناظره های تلویزیونی - مورد مطالعه: مناظره های انتخابات ریاست جمهوری در ایران. مطالعات فرهنگی و ارتباطات، ۱۷(۶۵)، ۱۲۹-۱۵۸.
- منیری، سیدهاشم و اطهری، سید حسین. (۱۴۰۱). استعاره مفهومی «مباحثه، جنگ است» در مناظره‌های تلویزیونی انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ ایران (براساس نظریه

<https://sid.ir/paper/1033415/fa>

لیکاف - جانسون). پژوهشنامه علوم سیاسی doi: 17(2), 207-241. 10.22034/ipsa.2022.456

- نجف زاده، مهدی و شفیع زاده برمی، سمانه . (۱۳۹۷). تحلیل استعاره‌های مفهومی مناظره‌های تلویزیونی انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۶. فصلنامه علمی رسانه‌های دیداری و شنیداری, 13(29), 77-103T.

- نجف زاده، مهدی و شفیع زاده برمی، سمانه . (۱۳۹۸). تحلیل استعاره‌های مفهومی مناظره‌های تلویزیونی انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۶. فصلنامه علمی رسانه‌های دیداری و شنیداری, 13(29), 77-103. doi: 10.22085/javm.2019.88646

- An, C. , & Pfau, M (2004) The Efficacy of Inoculation in Televised Political Debates. *Journal of Communication*, 421-436

- Anstead, N (2016) A Different Beast? Televised Election Debates in Parliamentary Democracies. *The International Journal of Press/Politics*, 21(4), 508-526.

- Benoit, W. L. , & Henson, J.R (2007) A Functional Analysis of the 2006 Canadian and 2007 Australian Election Debates. *Argumentation and Advocacy*, 44 , 36-48.

- Benoit, W. L. , & Sheaffer, T (2006) Functional Theory and Political Discourse: Televised Debates in Israel and the United States. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 83 (2) , 281-297.

- Boydston, A. E. , Glazier, R. A. , & Phillips, C (2013) Agenda Control in the 2008 Presidential Debates. *American Political Research*, 41 (5) , 863-899.

- Cho, J (2009) Disentangling Media Effects from Debate Effects: The Presentational Mode of Televised Debates and Viewer Decision Making. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 86 (2) , 383-400.

- Craig, G (2007) Moving through discourses: An assessment of the New Zealand 2005 election televised leaders' debates. *Media International Australia incorporating Culture and Policy* (123) , 18-33.

- Jenssen, A. T (2009) Does Public Broadcasting Make a Difference? Political Knowledge and Electoral Campaigns on Television. *Scandinavian Political Studies*, 32 (3) ,247-271.

- Kaid, L. L, McKinney, M. S.. & Tedesco, J.C (2000) Civic dialogue in the 1996 presidential campaign: Candidate, media, and public voices. Cresskill, NJ: Hampton

- Maier, J., & Jansen, C (2015) When do candidates attack in election campaigns? Exploring the determinants of negative candidate messages in German televised debates. *Party Politics*, 1-11.

- McKinney, M. S (2005) Let the People Speak: The Public's Agenda and Presidential Town Hall Debates. *American Behavioral Scientist*, 49 (2) , 198-212.
- Mutz, D. C & Reeves, B (2005) The New Videomalaise: Effects of Televised Incivility on Political Trust. *American Political Science Review*, 99 , 1-15.
- Nuolijarvi, P. , & Tiittula, L (2011) Irony in Political Television Debates. *Journal of Pragmatics*, 43 (2) 572-587. Retrieved from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378216611000329?via=ihub>
- Ornebring, H (2003) Televising the Public Sphere: Forty Tears of Current Affairs Debate Programmes on Swedish Television. *European Journal of Communication*, 18 (4) ,501-527.
- Rahro, H. R., Jebelli, P., & Azimfard, F. (2024). Critical discourse analysis of presidential candidates TV debates between Ebrahim Raisi and Abdolnaser Hemmati in Iran's 2021 presidential election. *Social Sciences & Humanities Open*, 10, 101040.
- Tsfati, Y (2003) Debating the Debate: The Impact of Exposure to Debate News Coverage and Its Interaction With Exposure to the Actual Debate. *Press/Politics*, 8 (3) , 70-86.
- van Rees, M (2007) Discourse analysis and argumentation theory: The case of television talk. *Journal of Pragmatics*, 39, 1454-1463.
- Wintersieck, A. L (2017) Debating the Truth: The Impact of Fact-Checking During Electoral Debates. *American Politics Research*, 45 (2), 304-331 .